

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการครูสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 570 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 114 คน และครูหัวหน้างานจำนวน 456 คน และประชากรซึ่งเป็นผู้รับการสัมภาษณ์ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,026 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2549 : 12-15)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ข้าราชการครูสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 230 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 46 คน และครูหัวหน้างานจำนวน 184 คน ที่กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40) มีขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 มีทั้งหมดจำนวน 114 โรงเรียน

2. สํารวจจํานวนประชากรครู มีจํานวน 570 คน ประกอบด้วย ผู้อํานวยการ
โรงเรียนจํานวน 114 คน และครูหัวหน้างานจํานวน 456 คน

3. กําหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ด้วยตารางของ เครจซี่
และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจํานวน 230 คน

4. สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัคส่วนประชากรครู
ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อํานวยการ โรงเรียนจํานวน 46 คน และครูหัวหน้างานจํานวน
184 คน รวม 230 คน

รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูสถานศึกษาขนาดเล็ก สํานักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จําแนกตามอําเภอที่ตั้ง

ที่	อําเภอที่ตั้ง	ผู้อํานวยการ โรงเรียน		หัวหน้างาน		รวม	
		ประชา กร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชา กร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชา กร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1	วาปีปทุม	29	12	116	48	145	60
2	บรบือ	26	10	104	40	130	50
3	พยัคฆภูมิพิสัย	17	7	68	28	85	35
4	นาคูน	17	7	68	28	45	35
5	นาเชือก	17	7	68	28	85	35
6	ยางสีสุราช	8	3	32	12	40	15
รวม		114	46	456	184	570	230

2.2 กลุ่มตัวอย่างสําหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549
ที่สุ่มอย่างง่ายอําเภอละ 1 โรงเรียน รวม 6 โรงเรียน และเลือกเจาะจงคณะกรรมการสถานศึกษา
ที่ไม่ใช่ตัวแทนครู โรงเรียนละ 7 คน รวม 42 คน จาก 6 อําเภอ อําเภอละ 1 โรงเรียน โดยวิธีจับสลาก
รายชื่อโรงเรียน คือ

1. โรงเรียนบ้านโนนเขวาทหนองแสง อําเภอวาปีปทุม
2. โรงเรียนบ้านป่าคองหนา อําเภอบรบือ

3. โรงเรียนบ้านหนองนาใน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
4. โรงเรียนบ้านหนองกลางโคก อำเภอนาดูน
5. โรงเรียนบ้านเวียงยางกุดตะเข้ อำเภอยางสีสุราช
6. โรงเรียนบ้านหัวเข่าแตก อำเภอนาเชือก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารสถานศึกษานาเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารสถานศึกษานาเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษานาเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ใน 4 ด้าน รวมจำนวน 52 ข้อ คือ

1. การบริหารวิชาการ จำนวน 13 ข้อ
2. การบริหารงบประมาณ จำนวน 13 ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล จำนวน 13 ข้อ
4. การบริหารทั่วไป จำนวน 13 ข้อ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษานาเล็ก ใน 4 ด้าน คือ

1. การบริหารวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32-77) แนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 25-44) และทฤษฎีแนวคิดต่าง ๆ ดังเสนอในบทที่ 2

2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากตำรา ได้แก่ สถิติสำหรับการวิจัยของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2538 : 69-76) ; สถิติทางสังคมศาสตร์ของ พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2540 : 36-42) และการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 63-71)

3. สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

4. นำเครื่องมือสำหรับการวิจัยที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้คำแนะนำ ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาและภาษาในเครื่องมือสำหรับการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำเสนอเครื่องมือสำหรับการวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้าน โครงสร้าง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย

5.1 นายพงษ์สวัสดิ์ ธีรภักดิ์สิริ วุฒิ ค.ม. (บริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนาเชือกมหาเมฆ อําเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ถูกต้องของเครื่องมือสำหรับการวิจัย

5.2 นายประสิทธิ์ อามาตร์ วุฒิ ค.ม. (การประถมศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหิน อําเภอนาเชือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของข้อความที่ใช้ของเครื่องมือสำหรับการวิจัย

5.3 นายสมจิต เมืองนาม วุฒิ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบรบือ อําเภอบรบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบของเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ปรากฏว่า แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่

0.67-1.00 ผ่านเกณฑ์คุณภาพ คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 61)

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อความและการเรียงลำดับข้อตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับครูสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ใช่สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเก่าใหญ่ โนนสะอาด โรงเรียนบ้านหนองคู โรงเรียนบ้านป่าดงหนองคู และโรงเรียนบ้านหมากหม้อ โนนเกษตร สถานศึกษาละ 10 คน รวมจำนวน 40 คน เพื่อหา

6.1 แบบสอบถาม หาความเที่ยงตรงด้วยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยวิธีหาค่าสหพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (Item-total Correlation) โดยมีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.61-0.87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

6.2 แบบสัมภาษณ์ ดูความชัดเจนและสื่อความหมายตรงประเด็นในการใช้สัมภาษณ์แต่ละประเด็น

7. จัดพิมพ์เครื่องมือสำหรับการวิจัย เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถาม มีขั้นตอน คือ
 - 1.1 ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.2 ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหารและครูหัวหน้างานสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 46 โรงเรียน
 - 1.3 นำหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 46 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับข้าราชการครูจำนวน 230 คน ด้วยตนเอง โดยขอรับคืนที่ฝ่ายธุรการของแต่ละโรงเรียน และนัดหมายหลังการแจกแบบสอบถาม 1 สัปดาห์

1.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามแต่ละสถานศึกษา และตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบ ปรากฏว่า ได้แบบสอบถามไม่ครบ 6 ฉบับ ใน 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ขอให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามฉบับใหม่ พร้อมทั้งนัดหมายขอรับคืนในสัปดาห์ถัดไป โดยได้รับคืนรวมแล้วครบทุกฉบับ

2. การเก็บรวบรวมด้วยแบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอน คือ

2.1 ขอนหนังสืออนุเคราะห์และนัดหมายการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาพื้นฐาน จากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนขนาดเล็ก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 โรงเรียน

2.2 ทำการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ในแต่ละสถานศึกษาและที่บ้านพักอาศัยของคณะกรรมการสถานศึกษาพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้วยการจดบันทึกและบันทึกด้วยเทปเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำกรวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ คือ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

ระดับปัญหา	คะแนน
มากที่สุด	ตรวจให้ 5
มาก	ตรวจให้ 4
ปานกลาง	ตรวจให้ 3
น้อย	ตรวจให้ 2
น้อยที่สุด	ตรวจให้ 1

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามกรอกลงในแบบกรอกข้อมูล (Coding Form)

3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้าน และโดยรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ระดับปัญหา
4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.2 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างาน เป็นรายด้าน และโดยรวม

5.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จากการสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยเรียงลำดับจากความถี่มาก ไปหาน้อย และใช้ค่าร้อยละประกอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 คุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

1.1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

1.1.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (Item-total Correlation)

1.1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา

1.2 คุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ด้วยค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ความถี่ (Frequency)

2.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.1.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างาน เป็นรายด้านและโดยรวม ด้วยการทดสอบ t-test